

*Marcin Chudoba***Komiksy wydawnictwa Marvel Comics na polskim rynku wydawniczym w latach 2012–2016 (publikacje zwarte)**

Superbohaterowie – śmiałkowie obdarzeni ponadprzeciętnymi zdolnościami lub fantastycznymi mocami, którzy postanowili bronić świata za cenę własnego zdrowia i życia spoglądają na nas z kinowych i telewizyjnych ekranów, półek sklepów z zabawkami, ubrań, czy w końcu z okładek kolorowanek i opakowań produktów spożywczych. Należy jednak pamiętać, że pierwsze postaci, które można nazwać superbohaterami narodziły się na łamach komiksów jeszcze przed wybuchem drugiej wojny światowej¹. Na przestrzeni lat pojawiło się wiele wydawnictw, które oferowały swym czytelnikom historyjki obrazkowe z niezwykłymi herosami, obecnie jednym z najpopularniejszych jest amerykańskie Marvel Comics.

Marvel Comics zostało stworzone przez Martina Goodmana, Amerykanina rosyjskiego pochodzenia, właściciela firmy Newsstand Publications². Założona w 1939 r. oficyna początkowo funkcjonowała pod nazwą Timely Comics, następnie została przekształcona w Atlas Comics, a jej aktualną nazwę ustalono w latach 60. XX wieku. Debiutancką publikacją Timely Comics było czasopismo „Marvel Comics”, które trafiło do kiosków w październiku 1939 r. Zawierało ono komiksy opowiadające o przygodach Namora Sub-Marinera – księcia Atlantydy stworzonego przez Billa Everetta, Ludzkiej Pochodni – sztucznego płonącego człowieka wymyślonego przez Carla Burgosa, Masked Ridera – bohatera rodem z westernu powołanego do życia przez Ala Andersa, Ka-Zara – herosa z dżungli, który debiutował w jednym z pulpowych magazynów Martina Goodmana oraz Angela – pogromcy przestępczości stworzonego przez Paula Gustavsona³. Główną ofertę Marvel Comics po dziś dzień stanowią komiksy o superbohaterach, jednak na przestrzeni lat w katalogu omawianego wydawcy pojawiały się również publikacje będące adaptacjami filmów i seriali np.

¹ Pomysł na postać Supermana (alter ego dziennikarza Clarka Kenta), pierwszego superbohatera w historii komiksu, zrodził się w głowach jego twórców – Jerry’ego Siegela i Joe’ego Shustera w 1934 r. Jednak heros dla szerokiego grona odbiorców zaistniał dopiero w czerwcu 1938 r. w premierowym numerze magazynu „Action Comics”. B. W. Wright, *Comic book nation. The transformation of youth culture in America*, Baltimore, London 2003, s. 1, 9; D. Hajdu, *The Ten-cent plague. The great comic-book scare and how it changed America*, New York 2008, s. 29–30.

² S. Howe, *Niezwykła historia Marvel Comics*, tłum B. Czartoryski, Kraków 2013, s. 17–24.

³ *Marvel year by year. A visual chronicle*, ed. C. Saunders i in., London 2013, s. 9, 10–11.

2001: *Odyseja Kosmiczna, Gwiezdne Wojny czy Battlestar Galactica*, a także serie dla dzieci stworzone od podstaw przez pracowników Marvela oraz tytuły na licencji, np. „Alf”, „Heathcliff!”, „Care Bears” czy „Barbie”⁴.

W Polsce z roku na rok publikuje się coraz więcej komiksów. Według badań Biblioteki Narodowej w 2012 r. wydano ich 213. Trend ten wzrastał. Rok 2013 przyniósł 265 pozycji; 2014 – 349; 2015 – 556, a w 2016 na rynek trafiło 791 tytułów⁵. Celami, które wyznaczył sobie autor, było zbadanie, ile historyjek obrazkowych Marvel Comics trafiło na polski rynek w latach 2012–2016? Która z oficyn publikowała komiksy najlepsze pod względem jakościowym? Czy można ustalić powody, dla których wydawcy decydują się na rozpowszechnianie tytułów z oferty Marvel Comics?

Jako dolną granicę chronologiczną autor przyjął rok 2012. Właśnie wtedy na polski rynek trafiła „Wielka Kolekcja Komiksów Marvela”, publikowana przez Hachette Polska. Jej pojawienie się wpłynęło na działalność innych wydawnictw zajmujących się rozpowszechnianiem tytułów Marvel Comics. Rok 2016 wybrano jako górną granicę ponieważ stanowił on pełen zamknięty okres kalendarzowy poprzedzający pisanie artykułu. W przypadkach wydawnictw, które publikowały historyjki obrazkowe Marvel Comics przed rokiem 2012 i w latach 2012–2016 kontynuowały swą działalność, zdecydowano się na krótkie podsumowanie ich wcześniejszych prac. W trakcie zbierania materiałów autor podzielił komiksy Marvel Comics dostępne w Polsce na trzy rodzaje: wydawnictwa zwarte, czasopisma oraz historyjki obrazkowe umieszczone w magazynach komiksowych lub innych periodykach⁶. Mając na uwadze konieczność zastosowania różnych metod badawczych podczas opisów publikacji interesujących autora, ostatecznie postanowił on, że zaprezentuje jedynie obecność komiksów wydanych na polskim rynku w postaci publikacji zwartych, tj. publikacji jedno lub wielotomowych, ukazujących się od razu jako całość lub których zakończenie jest z góry przewidziane przez wydawcę (w określonej liczbie oddzielnych części)⁷.

Syntetyczny obraz aktywności polskich wydawnictw w zakresie rozpowszechniania komiksów Marvel Comics zawiera tab. 1, gdzie zestawiono dane dotyczące liczby tytułów opublikowanych w latach 2012–2016 przez Albatros, Egmont Publishing, Hachette Polska, Mucha Comics oraz Waneko. Liczba tytułów została oszacowana m. in. w opracowaniu o spis komiksów wydanych w Polsce dostępny na stronie internetowej Aleja Komiksu, który jest aktualizowany na bieżąco, w przeciwieństwie do Bibliografii Narodowej, uzupełnianej dopiero po otrzymaniu przez Bibliotekę Narodową egzemplarzy obowiązkowych od wydawców.

4 S. Howe, *Niezwykła historia...*, s. 247, 254, 261; *Marvel year by year...*, s. 180, 229.

5 „Ruch Wydawniczy w Liczbach”, 2017, t. 63: 2016 książki, s. 29.

6 Przez magazyn komiksowy należy rozumieć czasopismo, w którym prócz komiksów będących jego główną zawartością (ponad 50%), mogą być publikowane materiały publicystyczne i informacyjne. Można je podzielić na ogólne, np. „Świat Komiksu” lub będące częścią franczyzy np. „Kaczor Donald”. M. Zapała, *Polski rynek komiksowy w latach 1989–2010*, „Zeszyty Prasoznawcze”, 2013, nr 2, s. 107.

7 Wydawnictwo zwarte w: *Sternik: słownik terminologiczny z zakresu bibliografii i katalogowania* [online] <http://sternik.bn.org.pl/vocab/index.php?tema=821> [2016.05.23]. Wydawnictwo zwarte w: *Podręczny słownik bibliotekarza*, oprac. G. Czapnik, Z. Gruszka; przy współpr. H. Tadeusiewicz, Warszawa 2011, s. 366.

Tab. 1. Komiksy Marvel Comics wydane w Polsce w latach 2012–2016

Rok	Wydawca					Razem
	Albatros	Egmont Publishing	Hachette Polska	Mucha Comics	Waneko	
2012	1	0	6	4	0	11
2013	1	0	27	3	0	31
2014	1	0	26	2	0	29
2015	2	10	26	3	0	41
2016	2	31	26	5	1	65
Razem	7	41	111	17	1	177

Obliczenia własne. Źródła: zbiory: Biblioteki Jagiellońskiej, Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Krakowie, Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu, Biblioteki Raczyńskich w Poznaniu, witryna Klubu Świata Komiksu – <http://www.swiatkomiksu.pl/kolekcje/> [2017.06.27], witryna wydawnictwa Mucha Comics – <http://muchacomics.com/> [2017.06.27], spis komiksów Aleja Komiksu – http://alejakomiksu.com/spis_komiksow/ [2017.06.27], serwis Wielkie Archiwum Komiksu – <http://www.wak.net.pl/old/index.php> [2017.06.27] oraz zbiory własne autora.

Albatros

Wydawnictwo Albatros obecne jest na polskim rynku od 1994 r., w swej ofercie posiada tytuły z zakresu beletrystyki i literatury faktu⁸. W katalogu wydawnictwa nie zabrakło publikacji autorstwa Stephena Kinga – pisarza amerykańskiego pochodzenia, nazywanego Królem Horroru⁹. Wśród tytułów stworzonych przez przywołanego autora, a opublikowanych przez Albatrosa widnieje książkowy cykl *Mroczna Wieża*. Pierwsza część *Mrocznej Wieży* zatytułowana *Roland* została wydana przez Albatrosa w 2007 r. i doczekała się kilku wznowień, podobnie jak pozostałe części¹⁰. W roku 2010 oficyna rozpoczęła publikację komiksowej wersji omawianego cyklu (w oryginalnie wydawanej przez Marvel Comics). Lata 2012–2016 to kontynuacja działalności wydawnictwa Albatros w zakresie publikowania komiksów Marvel Comics będących adaptacją *Mrocznej Wieży* autorstwa Stephena Kinga. Przypadek omawianej oficyny jest ciekawy ponieważ, stanowi ona przykład firmy, sięgającej po tę formę publikacji jedynie ze względu na fakt posiadania w ofercie ich literackich pierwowzorów. Mogło to skutkować przyciągnięciem do Albatrosa nowych odbiorców.

W latach 2012–2016 wydawnictwo Albatros wydało łącznie siedem komiksów. Po jednym tytule na rok ukazało się w okresie 2012–2014. W latach 2015–2016 na rynek trafiły po dwa komiksy. Wszystkie publikacje zostały wydrukowane w kolorze i na kredowym papierze w formacie 18 x 27 cm. Każda z nich ma twardą oprawę.

⁸ *O wydawnictwie* [online] <http://www.wydawnictwoalbatros.com/1,2,8,o-wydawnictwie.html> [2016.02.22].

⁹ *Stephen King* [online] <http://www.wydawnictwoalbatros.com/autorzy,325,stephen-king.html> [2016.02.22].

¹⁰ *Mroczna Wieża I: Roland; Mroczna Wieża II: Powołanie Trójki; Mroczna Wieża I–IV Box; Mroczna Wieża V–VIII Box* [online] <http://www.wydawnictwoalbatros.com> [2016.02.22].

Egmont Publishing

Wydawnictwo Egmont Publishing zostało założone w 1878 r. w Danii przez Egmonta H. Petersena¹¹. Działalność na terenie naszego kraju rozpoczęło w 1990 r. od publikacji czasopisma „Mickey Maus”. W 2014 r. Polski oddział Egmontu zmienił nazwę z Egmont Polska na Egmont Publishing w ramach ujednoczenia wszystkich oddziałów Egmont Holding¹². W jego ofercie można znaleźć książki, magazyny, komiksy dla dzieci i młodzieży, jak również, audiobooki, e-booki, komiksy dla dorosłych oraz gry planszowe.

W maju 2015 r., po trwającej od 2009 r. przerwie w publikowaniu komiksów Marvela¹³, wydawnictwo Egmont poinformowało, że zamierza wprowadzić na polski rynek sześć nowych serii: „All-New X-Men”, „Avengers”, „New Avengers”, „Strażnicy Galaktyki”, „The Superior Spider-Man” oraz „Wolverine i X-Men”. Tomasz Kołodziejczak, szef komiksowej sekcji polskiego Egmontu, jako powody podjęcia takiej decyzji podał popularność filmowych adaptacji historyjek obrazkowych Marvel Comics oraz obecność na naszym rynku „Wielkiej Kolekcji Komiksów Marvela”¹⁴. Publikowanie komiksów przy okazji premier filmów na ich podstawie stało się jedną ze strategii marketingowych oficyny. W grudniu 2015 r. polski oddział Egmontu zapowiedział, że w lutym 2016 r. wyda tytuł *Deadpool: martwi prezydenci*¹⁵. Miał on trafić na rynek w dniu 17 lutego 2016 r., czyli zaledwie pięć dni po polskiej premierze kinowej ekranizacji przygód Deadpoola¹⁶. Działanie Egmontu zakończyło się sukcesem. W marcu 2016 r. ukazał się dodruk komiksu *Deadpool: martwi prezydenci*¹⁷.

Analiza wykazu komiksów zamieszczonego w aneksie wskazuje, że w latach 2015–2016 polski oddział Egmontu opublikował czterdzieści jeden tytułów z oferty Marvel Comics. Dziesięć z nich wydano w 2015 r.; pozostałe w 2016. Wszystkie wydrukowano w kolorze, na kredowym papierze. Dominuje format 17x26 cm, zaledwie trzy tytuły tj. *Doktor Strange: początki i zakończenia*, *Elektra: Assassin* oraz *Wojna domowa* rozpowszechniono w formacie 18 x 27 cm. Przywołane pozycje są również jedynymi publikacjami z twardą oprawą. Historyjki obrazkowe wydawane przez Egmont opowiadają o przygodach postaci takich jak: Avengers, Deadpool, Doktor Strange, Elektra, New Avengers, Strażnicy Galaktyki, Superior Spider-Man, Thanos, Thor Gromowładny, Thunderbolts, Wolverine czy X-Men. Nie zabrakło również

¹¹ Ł. Gołębiowski, P. Waszczyk, *Rynek książki w Polsce 2014. Wydawnictwa*, Warszawa 2014, s. 348.

¹² M. Nadolna-Źłuczykont, *Czasopisma dla dzieci wydawnictwa Egmont Publishing (1990–2015)*, „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia” 2015, nr 13, s. 230, 231 [online] <http://sbps.up.krakow.pl/article/view/3047/2701> [2017.06.27].

¹³ Na podstawie spisu komiksów – Aleja Komiksu [online] http://alejakomiksu.com/spis_komiksow/ [2017.06.27].

¹⁴ W. Nelec, *Wchodzimy w Marvela na poważnie – wywiad z Tomaszem Kołodziejczakiem* [online] <http://ichabod.pl/wchodzimy-w-marvela-na-powaznie-wywiad-z-tomaszem-kołodziejczakiem/> [2016.05.29].

¹⁵ *Zapowiedzi Egmontu na luty 2016 roku* [online] <http://www.alejakomiksu.com/nowosci/22325/Zapowiedzi-Egmontu-na-luty-2016-roku-oficjalne/> [2016.05.31].

¹⁶ *Deadpool w bazie Filmweb.pl* [online] <http://www.filmweb.pl/film/Deadpool-2016-514675> [2016.05.31].

¹⁷ *Deadpool #01: Martwi prezydenci w Aleja Komiksu* [online] <http://www.alejakomiksu.com/komiks/16441/Deadpool-01-Martwi-prezydenci/> [2016.05.31].

tytułów łączących przygody różnych bohaterów, są nimi *Ela Ultrona*, *Nieskończoność* oraz *Wojna domowa*.

Hachette Polska

Hachette Livre Polska Sp. z o. o. powstało w 2000 r., gdy zagraniczna firma Hachette Livre wykupiła wydawnictwo „Wiedza i Życie”¹⁸. Pod koniec 2007 r. Hachette przejęło spółkę Larousse Polska, poszerzając swoją ofertę o publikacje tej oficyny. W marcu 2009 r. w wyniku procesu ujednolicenia trzy firmy wchodzące w skład Grupy Hachette, tj. Hachette, „Wiedza i Życie” oraz Larousse zmieniły nazwę na Hachette Polska. Wydawnictwo dostarczało swym czytelnikom ekskluzywnych przewodników, literatury non-fiction, poradników z zakresu ogrodnictwa, opieki nad dziećmi, jak również publikacji dla dzieci i młodzieży, serii kolekcjonerskich oraz materiałów do nauczania języka francuskiego¹⁹. W roku 2013 Hachette Polska zakończyło działalność w zakresie publikacji książek z sektora turystyki, poradników, tytułów dla młodszych odbiorców oraz literatury faktu i beletrystyki. Jedynymi działami kontynuującymi swoją działalność pozostały Hachette Polska – Hachette Kolekcja oraz Dział Podręczników do Języka Francuskiego²⁰.

Latem 2012 r. na polskim rynku pojawił się nakład testowy rodzimej edycji „Wielkiej Kolekcji Komiksów Marvela” wydawanej przez Hachette. Komiksy można było zakupić jedynie w województwach: lubelskim, podlaskim, pomorskim, warmińsko-mazurskim i prawdopodobnie wielkopolskim²¹. W ramach edycji testowej ukazały się cztery tytuły wydawnictwa Marvel Comics, tj. *The Amazing Spider-Man: powrót do domu*, *Astonishing X-Men: obdarowani*, *Iron Man: Extremis* oraz *The Avengers disassembled: upadek Avengers*. Pierwszy tom zawierał plakat, na odwrocie którego znajdowały się informacje na temat serii, a do czwartego dołączono wkładkę informującą o tym, iż publikacja kolekcji zostanie wstrzymana. W grudniu tego samego roku Hachette Polska wróciło do wydawania „Wielkiej Kolekcji Komiksów Marvela”. Utworzono też oficjalną stronę serii²². Kolejne tomy miały ukazywać się raz na dwa tygodnie. Pomimo wznowienia serii szybko okazało się, iż nastąpiły zmiany w procesie wydawniczym. Czwarty tom kolekcji, którym w edycji testowej był komiks *The Avengers disassembled: upadek Avengers* zastąpiono tytułem *Wolverine*²³. Początkowo w ramach serii miało ukazać się sześćdziesiąt tytułów, jednak w styczniu 2014 r. zagraniczny oddział Hachette opublikował na łamach serwisu Amazon listę trzydziestu dodatkowych

¹⁸ Ł. Gołębiowski, P. Waszczyk, *Rynek książki w Polsce 2013. Wydawnictwa*, Warszawa 2013, s. 321.

¹⁹ Tamże, s. 319–320, 321, 322.

²⁰ Ł. Gołębiowski, P. Waszczyk, *Rynek książki w Polsce 2014...*, s. 124.

²¹ Polski Geek [pseud.], *Jeszcze raz o Kolekcji (ale nie ostatni)* [online] <http://www.polskigeek.pl/2012/08> [2016.04.11].

²² Polski Geek [pseud.], *Breaking news! Ruszyła strona WKKM!* [online] <http://www.polskigeek.pl/2012/12> [2016.04.11].

²³ Polski Geek [pseud.], *A #4 tom Kolekcji, to...* [online] <http://www.polskigeek.pl/2012/12/> [2016.04.11].

tomów²⁴. Szybko pojawiły się kolejne zapowiedzi²⁵. W lipcu tego samego roku Hachette Polska oficjalnie potwierdziło, iż rodzima edycja kolekcji obejmie sto tomów²⁶. Kwiecień 2016 r. przyniósł następne informacje dotyczące polskiej wersji serii. Wzorem takich krajów jak Wielka Brytania czy Czechy, na nasz rynek powinno trafić łącznie sto dwadzieścia tomów „Wielkiej Kolekcji Komiksów Marvela”²⁷. Jednak już w listopadzie tego samego roku Biuro Obsługi Kolekcji Hachette Polska poinformowało, że polska edycja zostanie wydłużona do stu pięćdziesięciu tomów²⁸. Niestety, Hachette Polska nie ma w zwyczaju podawania tytułów kolejnych komiksów na stronie internetowej. Aktualnie znajdują się tam opisy dziewięćdziesięciu opublikowanych tytułów²⁹. Biorąc pod uwagę fakt, że do końca roku 2016 ukazało się ich łącznie sto siedem (w edycji nietestowej, która jako jedyna jest uwzględniana na oficjalnej witrynie kolekcji), jest to daleko idące zaniedbanie. Informacje o kolejnych częściach serii czerpane są z infolinii i publikowane na blogach osób prywatnych lub stronach fanowskich³⁰. Ostateczny spis tytułów, które mają ukazać się w Polsce nie jest znany.

Z analizy danych zebranych w aneksie wynika, że na przełomie lat 2012–2016 Hachette Polska opublikowało łącznie sto jedenaście komiksów wydawnictwa Marvel Comics, wchodzących w skład serii „Wielka Kolekcja Komiksów Marvela”. Warto jednak zwrócić uwagę na to, że cztery tytuły, tj. *The Amazing Spider-Man: powrót do domu*, *Astonishing X-Men: obdarowani*, *Iron Man: Extremis* oraz *The Avengers disassembled: upadek Avengers* wydano dwukrotnie. Pierwsze egzemplarze tych publikacji pojawiły się pierwotnie w przywołanej we wcześniejszych akapitach edycji testowej. Najmniej komiksów, czyli sześć, ukazało się w 2012 r. W 2013 r. wydano ich najwięcej, aż dwadzieścia siedem. Lata 2014–2016 przyniosły łącznie siedemdziesiąt osiem publikacji – po dwadzieścia sześć na rok.

Najwięcej historyjek obrazkowych – po jedenaście opowiadało o losach Spider-Mana (Petera Parkera z głównego uniwersum Marvela) i Avengers. Dziesięć poświęcono przygodom drużyny mutantów X-Men. Hulk był bohaterem siedmiu publikacji wydanych przez Hachette Polska. Po sześć komiksów przedstawiało historię Iron Mana, Kapitana Ameryki i Thora. Członkowie Fantastycznej Czwórka byli bohaterami pięciu albumów, a Daredevil i Wolverine czterech. O przygodach Doktora Strange’a, Kapitana Marvela, Nicka Fury’ego, Punishera, Ultimate Spider-Mana oraz drużyny Ultimates można było przeczytać w dwóch komiksach. Wśród pozostałych publikacji znalazły się tytuły łączące przygody kilku postaci oraz pojedyncze

²⁴ Polski Geek [pseud.], *WKKM rozszerzone?* [online] <http://www.polskigeek.pl/2014/01/> [2016.04.11].

²⁵ Polski Geek [pseud.], *Jeszcze więcej komiksów w Wielkiej Kolekcji Marvela!* [online] <http://www.polskigeek.pl/2014/01/> [2016.04.11].

²⁶ Wielka Kolekcja Komiksów Marvela – nieoficjalny fanpage na portalu Facebook z dn. 14.07.2014] <https://www.facebook.com/WielkaKolekcjaKomiksowMarvela/> [2016.04.11].

²⁷ Tamże. Post z dnia 8.04.2016.

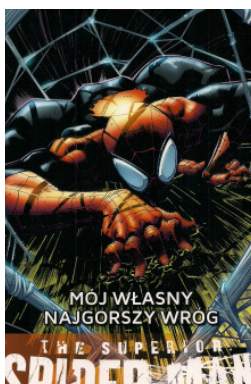
²⁸ Polski Geek [pseud.], *Breaking news! WKKM w Polsce będzie miała 150 numerów!* [online] <http://www.polskigeek.pl/2016/11/> [2017.06.27].

²⁹ Opis kolekcji na oficjalnej polskiej stronie Wielkiej Kolekcji Komiksów Marvela [online] <http://www.kolekcjakomiksow.pl/opis.php> [2017.06.27].

³⁰ Wielka Kolekcja Komiksów Marvela – nieoficjalny fanpage na portalu Facebook. Informacje na temat osiemdziesiątego dziewiątego tomu Wielkiej Kolekcji Komiksów Marvela. Post z dnia 25 marca 2016 [online] <https://web.facebook.com/WielkaKolekcjaKomiksowMarvela/> [2016.04.17].

albumy przybliżające sylwetki takich herosów jak Czarna Pantera, Ghost Rider czy Quicksilver.

Wszystkie komiksy wydano w formacie 18 x 27 cm. Każdy z nich miał twarłą oprawę. Komiksy wydrukowano w kolorze na kredowym papierze. Niestety, wydawnictwo nie ustrzegło się błędów natury technicznej i merytorycznej. W dodatkach umieszczonych w komiksie *The Incredible Hulk: potwór na wolności* znajdziemy informację głoszącą, iż Marie Severin odpowiedzialna za rysunki znajdujące się w przywołanej publikacji zmarła w 2007 r. Nie jest to prawdą, ponieważ rysowniczka nadal żyje³¹. Na grzbiecie każdego z tomów wchodzących w skład serii zamieszczono fragment ilustracji, które po skompletowaniu całości mają stworzyć panoramę przedstawiającą superbohaterów. Niestety, w przypadku albumu nr 65 powtórzono elementy znajdujące się na grzbiecie tomu nr 64. Warto jednak zwrócić uwagę na szybką reakcję Hachette Polska w tej sprawie, które zaoferowała swym czytelnikom możliwość wymiany wadliwych egzemplarzy³².

Rys. 1. Przykładowe okładki komiksów Marvel Comics wydanych przez Egmont Publishing i Mucha Comics

Źródło: zbiory autora

³¹ Tamże. Post z dnia 21 listopada 2015.

³² Tamże. Post z dnia 3 czerwca 2015.

Mucha Comics

Wydawnictwo Mucha Comics jest imprintem³³ duńskiej oficyny G. Floy Studio prowadzonej przez Christine Jensen. Firma zadebiutowała w Polsce w październiku 2007 r. Jej nakładem ukazały się wtedy dwa tytuły Marvela: *Astonishing X-Men: obdarowani* oraz *Elektra żyje!*. W wywiadzie opublikowanym na łamach portalu *Aleja Komiksu*, Christine Jensen przyznała, że postanowiła rozpocząć działalność w Polsce, ponieważ ją lubi. Stwierdziła też, że duński rynek wydawniczy jest podobny do polskiego. Zapowiedziała również, że planuje publikację komiksów amerykańskich przeznaczonych dla czytelników w wieku od dwunastu lat w wersjach z miękką okładką (tańsze) i twardą (droższe). Już wtedy szanse na ewentualne dodruki uznała za znikome³⁴. Początkowo siedziba firmy znajdowała się w duńskim Roskilde, jednak w 2008 r. została przeniesiona do Warszawy.

W latach 2012–2016 Mucha Comics kontynuowała swoją działalność w zakresie rozpowszechniania tytułów Marvela. Jednak nie obyło się bez przejściowych kryzysów. Dnia 16 stycznia 2013 r. na oficjalnym profilu wydawnictwa na portalu Facebook pojawiło się oświadczenie, że pomimo faktu, iż Mucha Comics opracowuje zawartość polskiego wydania komiksów publikowanych w ramach „Wielkiej Kolekcji Komiksów Marvela” od Hachette Polska, nie ma ona wpływu na tytuły wchodzące w jej skład. Czytelników poinformowano również, że z powodu braku licencji na historyjki obrazkowe wydawane w latach 2008–2010, firma może sprzedawać jedynie egzemplarze z magazynów. Ponadto zapowiedziano, że oficyna najprawdopodobniej zrezygnuje z wydawania tytułów Marvela, ponieważ nie jest w stanie konkurować z cenami komiksów publikowanych w ramach kolekcji Hachette³⁵.

Pomimo to, jeszcze w tym samym roku ukazały się *Kick-Ass* i *Kick-Ass 2* powstałe przy współpracy scenarzysty Marka Millara i ilustratora Johna Romity Juniora oraz *Wojna domowa* na podstawie scenariusza Marka Millara, z ilustracjami Steve’a McNivena³⁶. Z czasem, w ofercie wydawnictwa pojawiły się kolejne tytuły Marvel Comics. Mucha Comics publikuje również tytuły innych amerykańskich wydawców: Dark Horse Comics, DC Comics (oraz jego imprintów Vertigo i WildStorm), Image Comics, Dynamite Entertainment oraz Kevina Eastmana³⁷. Głównie są to tytuły poświęcone superbohaterom, nie brakuje też westernów, pozycji opowiadających o drugiej wojnie światowej czy publikacji z gatunku fantasy.

³³ Imprint jest „podwydawnictwem” w ramach danej firmy wydawniczej. *Co oznacza „Imprint”?* [online] <http://www.barbelo.com.pl/imprint/realizacje/92-co-oznacza-imprint> [2017.09.28].

³⁴ *Aleja Komiksu, Pogaduszki z Muchą w tle* [online] <http://www.alejakomiksu.com/artykul/2990/Pogaduszki-z-Mucha-w-tle-wywiad-z-Mucha-Comics/> [2015.05.29].

³⁵ Oficjalny profil wydawnictwa Mucha Comics na portalu Facebook. Obwieszczenie z dnia 16.01.2013 [online] <https://www.facebook.com/MuchaComics/posts/409666379110612> [2015.06.29].

³⁶ W wersji oryginalnej *Kick-Ass* był wydawany przez Icon Comics – imprint Marvel Comics powstały w 2004 r. W przeciwieństwie do Marvel Comics, wydawnictwo Icon Comics nie przejmuje praw autorskich do publikowanych komiksów, pozostawiając je w rękach twórców. Icon Comics [online] http://marvel.wikia.com/Icon_Comics [2015.06.29].

³⁷ Oficjalna strona wydawnictwa Mucha Comics [teksty nt. Dark Horse Comics; DC Comics/Vertigo/Wildstorm; Image Comics; Drogi Billy; Czterej Jeźdźcy Apokalipsy] [online] <http://muchacomics.com> [2017.06.27].

Rys. 2. Przykładowe okładki komiksów Marvel Comics wydanych przez Hachette Polska, Mucha Comics i Egmont Publishing

Źródło: zbiory autora

W latach 2012–2016 ukazało się łącznie siedemnaście komiksów Marvel Comics wydanych nakładem Mucha Comics³⁸. Najwięcej z nich – pięć trafiło na rynek w 2016 roku. Najmniej, zaledwie dwa opublikowano w roku 2014. Wszystkie wydrukowano w kolorze, na kredowym papierze, w formacie 18 x 27 cm. Standardem jest również twarda oprawa publikacji Mucha Comics. Ich bohaterami są New Avengers, Daredevil, Hulk, Jessica Jones, Kick-Ass, Loki, Miracleman i Wolverine. Dwa z nich – *Ród M* oraz *Wojna domowa* łączą postaci z wielu różnych serii. Nadmienić należy, że dwa z rzech tomów *Kick-Assa* wydano, gdy na ekrany kin weszła kolejna filmowa adaptacja tego komiksu³⁹. Nie był to jedyny przypadek, gdy Mucha Comics opublikowało historyjki obrazkowe przy okazji premiery ekranizacji losów konkretnego bohatera. Komiks *Daredevil: żółty* ukazał się w Polsce w maju 2015 r.⁴⁰, nieco ponad miesiąc po premierze serialu opartego właśnie o fabułę opowieści w obrazkach prezentujących

³⁸ Por. Aneks.

³⁹ *Kick-Ass 2 w bazie Filmweb.pl* [online] <http://www.filmweb.pl/> [2015.05.29].

⁴⁰ Premiera na Festiwalu Komiksowa Warszawa 2015 w dniach 14-17 maja oraz premiera sklepowa 25 maja. Oficjalna strona wydawnictwa Mucha Comics [*Daredevil: Żółty*] [online] <http://muchacomics.com/> [2015.05.29].

przygody tegoż bohatera⁴¹. Ponieważ serial cieszył się popularnością wśród widzów (wliczając w to nielegalny dostęp do produkcji), decyzja o opublikowaniu historyjki obrazkowej była jak najbardziej zrozumiałym działaniem marketingowym⁴². Podobnie zareagowała oficyna Sideca, która w maju 2015 r. poinformowała za pośrednictwem portalu Facebook, że również będzie wydawać komiksy o Daredevilu⁴³. Niestety, publikacje Sideci nigdy się nie ukazały. Wśród tytułów wydanych przez Mucha Comics szczególną uwagę przykuwa pozbawiona wątku superbohatera, opowiadająca o nienawiści międzyludzkiej publikacja *Ludzie gniewu*.

Waneko

Wydawnictwo Waneko zajmujące się publikowaniem japońskich komiksów *manga* zostało założone w 1999 r. przez Aleksandrę i Ken'ichiro Watanukich oraz Martynę Taniguchi⁴⁴. Oficyna nigdy nie oferowała swym czytelnikom historyjek obrazkowych Marvel Comics, jednak sytuacja ta zmieniła się w 2016 r. W styczniu tego samego roku wydawnictwa J. P. Fantastica oraz Kotori ogłosiły, że planują wprowadzić na rynek mangi *Blame!* oraz *Rycerze Sidonii* autorstwa Tsutomu Niheia⁴⁵. W odpowiedzi na działania konkurencji, które spotkały się z dużym zainteresowaniem czytelników, Waneko wydało komiks *Wolverine: SNIKT!* stworzony przez Niheia. Sytuacja ta stanowi doskonały przykład walki o klientów i pokazuje, że polski rynek komiksowy ma charakter konkurencyjny. Jedyne komiksy wydawnictwa Waneko ujęte w aneksie został wydany na kredowym papierze, w formacie 17 x 26 cm. Ma miękką oprawę.

Podsumowanie

W latach 2012–2016 na polskim rynku ukazało się łącznie sto siedemdziesiąt siedem komiksów wydawnictwa Marvel Comics. Były one wydawane przez pięć wydawnictw: Albatros, Egmont Publishing, Hachette Polska, Mucha Comics oraz Waneko. Najmniej z nich – jedenaście opublikowano w 2012 r. Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, że w tamtym okresie jedynie trzy oficyny tj. Mucha Comics, Albatros oraz Hachette Polska zajmowały się rozpowszechnianiem tytułów Marvela. W 2013 r. wydano już dwadzieścia komiksów więcej. Wzrost spowodował fakt, że „Wielka

⁴¹ Inf. o premierze serialu *Daredevil*, baza IMDB [online] <http://www.imdb.com/title/tt3322312> [2015.06.30].

⁴² S. Topacio Long, *Viewers think Daredevil is bloody good, as the show takes Netflix's number one spot* [online] <http://www.digitaltrends.com/movies/daredevil-top-rated-show-on-netflix/> [2015.10.06]. T. McCarthy, *'Daredevil' Netflix Series Was The Second Most Pirated Show Online Last Week Behind 'Game Of Thrones'* [online] <http://www.ibtimes.com> [2015.10.06].

⁴³ Oficjalny profil wydawnictwa Sideca na portalu Facebook. Informacje z dnia 28.05.2015 [online] <https://www.facebook.com/wydawnictwosideca/posts/926315184076846> [2015.10.06].

⁴⁴ E. Witkowska, *Komiks japoński w Polsce. Historia i kontrowersje*, Toruń 2012, s. 41.

⁴⁵ Griszak [pseud.], *Dwie mangi Tsutomu Niheia w Polsce* [online] <http://tanuki.pl/news/2006> [2017.06.27].

Kolekcja Komiksów Marvela” była dostępna w sprzedaży już przez pełen rok kalendarzowy, a nie kilka miesięcy. W 2014 r. wydano dwadzieścia dziewięć komiksów, czyli zaledwie dwa mniej w stosunku do 2013. Sytuacja zmieniła się, gdy w 2015 r. polski oddział Egmontu powrócił do publikowania tytułów Marvel Comics. Ukażało się wtedy czterdzieści jeden pozycji. Najwięcej komiksów, czyli sześćdziesiąt pięć, wydano w roku 2016. Przyczyniła się do tego działalność polskiego oddziału Egmontu, który w omawianym okresie wprowadził na rynek trzydzieści jeden tytułów, spychając dotychczasowego lidera – Hachette Polska na drugie miejsce. Komiksy Marvel Comics opublikowane w 2016 r. roku stanowiły 8% wszystkich historyjek obrazkowych wydanych w Polsce⁴⁶.

Wszystkie komiksy opublikowane w latach 2012–2016 wydrukowano na kredowym papierze wysokiej jakości, w kolorze. Dominuje oprawa twarda, na sto siedemdziesiąt siedem pozycji jedynie trzydzieści dziewięć wydano w wersji z miękką. Najpopularniejszym formatem był rozmiar 18 x 27 cm – sto trzydzieści osiem komiksów. Trzydzieści dziewięć komiksów drukowano w niewiele mniejszym rozmiarze 17 x 26 cm.

Powodami, dla których wydawcy sięgają po komiksy Marvel Comics, jest popularność filmów i seriali na ich podstawie oraz chęć konkurowania z innymi firmami publikującymi historyjki obrazkowe amerykańskiego potentata. Przypadek oficyny Albatros pokazuje, że po opowieści w obrazkach można sięgnąć również w przypadku, gdy stanowią one adaptacje książek. Jednak fakt, iż woryginałe wydało je Marvel Comics najprawdopodobniej nie jest ważny. Liczy się samo istnienie komiksowej wersji powieści. Historia mangi *Wolverine: SNIKT!* opublikowanej przez Waneko jest bardzo analogiczna. Jednak w jej przypadku istotne było nazwisko twórcy – Tsutomu Niheia.

Bibliografia

- Gołębiewski Ł., Waszczyk P., *Rynek książki w Polsce 2013. Wydawnictwa*, Warszawa 2013.
- Gołębiewski Ł., Waszczyk P., *Rynek książki w Polsce 2014. Wydawnictwa*, Warszawa 2014.
- Hajdu D., *The Ten-cent plague. The great comic-book scare and how it changed America*, New York 2008.
- Howe S., *Niezwykła historia Marvel Comics*, tłum B. Czartoryski, Kraków 2013.
- Marvel year by year. A visual chronicle*, ed. C. Saunders i in., London 2013.
- Nadolna-Tłuczykont M., *Czasopisma dla dzieci wydawnictwa Egmont Publishing (1990–2015)*, „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia”, 2015, nr 13, s. 230–243, toż [online] <http://sbsp.up.krakow.pl/article/view/3047/2701> [2017.06.30].
- Wright B. W., *Comic book nation. The transformation of youth culture in America*, Baltimore, London. 2003.
- Witkowska E., *Komiks japoński w Polsce. Historia i kontrowersje*, Toruń 2012.
- Zapała M., *Polski rynek komiksowy w latach 1989–2010*, „Zeszyty Prasoznawcze” 2013, nr 2, s. 105–138.

⁴⁶ Według badań Biblioteki Narodowej w roku 2016 w Polsce wydano 791 komiksów. „Ruch Wydawniczy w Liczbach” 2017, t. 63: 2016 książki, s. 29.

Aneks

Wykaz komiksów Marvel Comics wydanych przez Albatros, Egmont Publishing, Hachette Polska, Mucha Comics oraz Waneko w latach 2012–2016

W zestawieniu ujęto komiksy Marvel Comics opublikowane na polskim rynku przez wydawnictwa Albatros, Egmont Publishing, Hachette Polska, Mucha Comics oraz Waneko w latach 2012–2016. Badania trwały od czerwca 2015 r. i rozpoczęły się utworzeniem wstępnej wersji wykazu, która była aktualizowana wraz z ich rozwojem. Prace zakończyły się w czerwcu 2017 r. Zestawienie ma charakter chronologiczny. Tytuły zostały opisane z autopsji. Do opracowania wykazu wykorzystano zbiory: Biblioteki Jagiellońskiej, Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Krakowie, Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu, Biblioteki Raczyńskich w Poznaniu, stronę internetową Klubu Świata Komiksu [<http://www.swiatkomiksu.pl/kolekcje/>], stronę internetową wydawnictwa Mucha Comics [<http://muchacomics.com>], spis komiksów na stronie Aleja Komiksu [http://alejakomiksu.com/spis_komiksow/], serwis Wielkie Archiwum Komiksu [<http://www.wak.net.pl/old/index.php>] oraz zbiory własne autora.

A. Albatros

1. Mroczna Wieża: upadek Gilead; 2012; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
2. Mroczna Wieża: bitwa o Jericho Hill; 2013; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
3. Mroczna Wieża - Rewolwerowiec: początek podróży; 2014; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
4. Mroczna Wieża - Rewolwerowiec: Siostrzyczki z Elurii; 2015; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
5. Mroczna Wieża - Rewolwerowiec: bitwa o Tull; 2015; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
6. Mroczna Wieża - Rewolwerowiec: przydrożny zajazd; 2016; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
7. Mroczna Wieża - Rewolwerowiec: człowiek w czerni; 2016; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda

B. Egmont Publishing

8. Avengers: wojna bez końca; 2015; 17x26; kolor; druk kredowy, okł. miękka ze skrzydełkami
9. All-New X-Men: wczorajsi X-Men; 2015; 17x26; kolor; druk kredowy, okł. miękka ze skrzydełkami
10. Avengers: świat Avengers; 2015; 17x26; kolor; druk kredowy, okł. miękka ze skrzydełkami
11. New Avengers: wszystko umiera; 2015; 17x26; kolor; druk kredowy, okł. miękka ze skrzydełkami
12. Guardians of the Galaxy (Strażnicy Galaktyki): Kosmiczni Avengers; 2015; 17x26; kolor; druk kredowy, okł. miękka ze skrzydełkami
13. The Superior Spider-Man: ostatnie życzenie; 2015; 17x26; kolor; druk kredowy, okł. miękka ze skrzydełkami

14. Wolverine i X-Men: cyrk przybył do miasta; 2015; 17x26; kolor; druk kredowy, okł. miękka ze skrzydełkami
15. All-New X-Men: tu zostajemy; 2015; 17x26; kolor; druk kredowy, okł. miękka ze skrzydełkami
16. Avengers: ostatnie białe zdarzenie; 2015; 17x26; kolor; druk kredowy, okł. miękka ze skrzydełkami
17. The Superior Spider-Man: mój własny najgorszy wróg; 2015; 17x26; kolor; druk kredowy, okł. miękka ze skrzydełkami
18. Guardians of the Galaxy (Strażnicy Galaktyki): Angela; 2016; 17x26; kolor; druk kredowy, okł. miękka ze skrzydełkami
19. Era Ultrona; 2016; 17x26; kolor; druk kredowy, okł. miękka ze skrzydełkami
20. Deadpool: martwi prezydenci; 2016; 17x26; kolor; druk kredowy, okł. miękka ze skrzydełkami
21. Wolverine i X-Men: szkoła przetrwania; 2016; 17x26; kolor; druk kredowy, okł. miękka ze skrzydełkami
22. The Superior Spider-Man: kłopoty z głową; 2016; 17x26; kolor; druk kredowy, okł. miękka ze skrzydełkami
23. All-New X-Men: zagubieni; 2016; 17x26; kolor; druk kredowy, okł. miękka ze skrzydełkami
24. Avengers: preludium nieskończoności; 2016; 17x26; kolor; druk kredowy, okł. miękka ze skrzydełkami
25. Thunderbolts: bez pardonu; 2016; 17x26; kolor; druk kredowy, okł. miękka ze skrzydełkami
26. Uncanny Avengers: czerwony cień; 2016; 17x26; kolor; druk kredowy, okł. miękka ze skrzydełkami
27. Uncanny X-Men: rewolucja; 2016; 17x26; kolor; druk kredowy, okł. miękka ze skrzydełkami
28. The Superior Spider-Man: nie ma ucieczki; 2016; 17x26; kolor; druk kredowy, okł. miękka ze skrzydełkami
29. Deadpool: łowca dusz; 2016; 17x26; kolor; druk kredowy, okł. miękka ze skrzydełkami
30. Wolverine i X-Men: saga Hellfire; 2016; 17x26; kolor; druk kredowy, okł. miękka ze skrzydełkami
31. Thor Gromowładny: Bogobójca; 2016; 17x26; kolor; druk kredowy, okł. miękka ze skrzydełkami
32. Thanos powstaje; 2016; 17x26; kolor; druk kredowy, okł. miękka ze skrzydełkami
33. Thunderbolts: czerwony postrach; 2016; 17x26; kolor; druk kredowy, okł. miękka ze skrzydełkami
34. Uncanny Avengers: Bliźnięta Apokalipsy; 2016; 17x26; kolor; druk kredowy, okł. miękka ze skrzydełkami
35. The Superior Spider-Man: zło konieczne; 2016; 17x26; kolor; druk kredowy, okł. miękka ze skrzydełkami
36. Deadpool: dobry, zły i brzydki; 2016; 17x26; kolor; druk kredowy, okł. miękka ze skrzydełkami
37. Nieskończoność; 2016; 17x26; kolor; druk kredowy, okł. miękka ze skrzydełkami
38. Avengers: nieskończoność; 2016; 17x26; kolor; druk kredowy, okł. miękka ze skrzydełkami

39. New Avengers: nieskończoność; 2016; 17x26; kolor; druk kredowy, okł. miękka ze skrzydełkami
 40. Doktor Strange: początki i zakończenia; 2016; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
 41. Guardians of the Galaxy (Strażnicy Galaktyki): nieskończoność; 2016; 17x26; kolor; druk kredowy, okł. miękka ze skrzydełkami
 42. Thunderbolts: nieskończoność; 2016; 17x26; kolor; druk kredowy, okł. miękka ze skrzydełkami
 43. Uncanny X-Men: złamani; 2016; 17x26; kolor; druk kredowy, okł. miękka ze skrzydełkami
 44. Elektra: Assassin; 2016; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
 45. X-Men: bitwa atomu; 2016; 17x26; kolor; druk kredowy, okł. miękka ze skrzydełkami
 46. Thor Gromowładny: boża bomba; 2016; 17x26; kolor; druk kredowy, okł. miękka ze skrzydełkami
 47. Deadpool: Deadpool kontra SHIELD; 2016; 17x26; kolor; druk kredowy, okł. miękka ze skrzydełkami
 48. Wojna domowa; 2016; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
- C. Hachette Polska
49. The Amazing Spider-Man: powrót do domu; 2012; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
 50. Astonishing X-Men: obdarowani; 2012; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
 51. Iron Man: Extremis; 2012; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
 52. The Avengers disassembled: upadek Avengers; 2012; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
 53. The Amazing Spider-Man: powrót do domu; 2012; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
 54. Astonishing X-Men: obdarowani; 2012; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
 55. Iron Man: Extremis; 2013; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
 56. Wolverine; 2013; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
 57. The Amazing Spider-Man: narodziny Venoma; 2013; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
 58. The Uncanny X-Men: Mroczna Phoenix; 2013; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
 59. The Incredible Hulk: niemy krzyk; 2013; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
 60. Thor: odrodzenie; 2013; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
 61. The Avengers disassembled: upadek Avengers; 2013; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
 62. The Amazing Spider-Man: ostatnie łowy Kravena; 2013; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
 63. Kapitan Ameryka: Zimowy Żołnierz. Cz. 1; 2013; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
 64. The Avengers: impas; 2013; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
 65. Marvels; 2013; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
 66. Kapitan Ameryka: Zimowy Żołnierz. Cz. 2; 2013; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
 67. The Punisher: witaj ponownie, Frank. Cz. 1; 2013; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
 68. New X-Men: z jak zagłada; 2013; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
 69. Tajna wojna; 2013; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
 70. The Invincible Iron Man: pięć koszmarów; 2013; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
 71. Kapitan Ameryka: nowy porządek; 2013; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
 72. Daredevil: odrodzony; 2013; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
 73. New X-Men: Imperialni; 2013; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda

74. Marvel Zombies; 2013; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
75. The Incredible Hulk: planeta Hulka. Cz. 1; 2013; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
76. The Ultimates: superludzie; 2013; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
77. Ultimate Spider-Man: moc i odpowiedzialność; 2013; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
78. Superbohaterowie Marvela: tajne wojny. Cz. 1; 2013; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
79. The Mighty Thor: w poszukiwaniu bogów; 2013; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
80. Astonishing X-Men: niebezpieczni; 2013; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
81. The Invincible Iron Man: demon w butelce; 2013; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
82. The Incredible Hulk: planeta Hulka. Cz. 2; 2014; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
83. Kapitan Ameryka: wybraniec; 2014; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
84. The New Avengers: ucieczka; 2014; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
85. Spider-Man: niebieski; 2014; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
86. She-Hulk: samotna zielona kobieta; 2014; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
87. Ród M; 2014; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
88. Wolverine: geneza; 2014; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
89. Fantastyczna Czwórka: niepojęte; 2014; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
90. The Mighty Thor: ostatni Wiking; 2014; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
91. Wojna domowa; 2014; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
92. Superbohaterowie Marvela: tajne wojny. Cz. 2; 2014; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
93. Fantastyczna Czwórk: uzasadniona interwencja; 2014; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
94. Poległy syn: śmierć Kapitana Ameryki; 2014; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
95. The Punisher: witaj ponownie, Frank. Cz. 2; 2014; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
96. The Ultimates: bezpieczeństwo ojczyzny; 2014; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
97. Wolverine: Broń X; 2014; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
98. 1602; 2014; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
99. Daredevil: Diabeł Stróż; 2014; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
100. The Amazing Spider-Man: wyznania; 2014; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
101. Przedwieczni; 2014; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
102. Czarna Pantera: kim jest Czarna Pantera? ; 2014; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
103. Wielka wojna Hulka; 2014; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
104. Fantastyczna Czwórka: koniec; 2014; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
105. Astonishing Thor; 2014; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
106. Wolverine: staruszek Logan; 2014; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
107. Tajna inwazja; 2014; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
108. Doktor Strange: przysięga; 2015; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
109. Thunderbolts: wiara w potwory; 2015; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
110. Ghost Rider: droga ku potępieniu; 2015; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
111. Syn M; 2015; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
112. Oblężenie; 2015; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
113. Avengers: na zawsze. Cz. 1; 2015; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
114. Marvel Knights Spider-Man: śmiertelna trwoga; 2015; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
115. The Uncanny X-Men: druga geneza; 2015; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda

116. Venom; 2015; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
117. X-Men: zmierzch mutantów; 2015; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
118. Avengers: na zawsze. Cz. 2; 2015; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
119. Marvel Knights Spider-Man: jadowity; 2015; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
120. Początki Marvela: lata sześćdziesiąte; 2015; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
121. Shadowland (Kraina cieni); 2015; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
122. The Avengers: narodziny Ultrona; 2015; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
123. Kapitan Ameryka i Falcon: Tajne Imperium; 2015; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
124. Doktor Strange: bezimienna kraina poza czasem; 2015; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
125. Fantastyczna Czwórka: nadejście Galactusa; 2015; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
126. Pierwsi Avengers; 2015; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
127. The Invincible Iron Man: upadek i wzlot; 2015; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
128. X-Men: rozłam; 2015; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
129. Kapitan Marvel: życie i śmierć Kapitana Marvela. Cz. 1; 2015; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
130. The Incredible Hulk: potwór na wolności; 2015; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
131. Secret Avengers: misja na Marsa; 2015; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
132. Nick Fury, Agent SHIELD. Cz. 1; 2015; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
133. Kapitan Marvel: życie i śmierć Kapitana Marvela. Cz. 2; 2015; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
134. Ultimate Spider-Man: śmierć Spider-Mana; 2016; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
135. Thor: opowieści z Asgardu; 2016; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
136. Avengers: krucjata dziecięca; 2016; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
137. Daredevil: naznaczony śmiercią; 2016; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
138. Deadpool: wojna Wade'a Wilsona; 2016; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
139. The Amazing Spider-Man: nigdy więcej Spider-Mana! ; 2016; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
140. Sam Strach. Cz. 1; 2016; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
141. Thor: Ragnarok; 2016; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
142. Avengers: saga o Korvacu; 2016; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
143. Imperatyw Thanosa; 2016; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
144. Marvel Team-Up: Spider-Man; 2016; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
145. Hulk: w sercu atomu; 2016; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
146. Hulk: spalona ziemia; 2016; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
147. Nick Fury, Agent SHIELD. Cz. 2; 2016; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
148. Sam Strach. Cz. 2; 2016; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
149. Fantastyczna Czwórka: sądny dzień; 2016; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
150. The Amazing Spider-Man: śmierć Stacych; 2016; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
151. Daredevil: wściekłość i wrzask; 2016; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
152. Iron Fist: poszukiwanie Colleen Wing; 2016; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
153. X-Men: w cieniu Saurona; 2016; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
154. Bitewne Blizny; 2016; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
155. Silver Surfer: początki; 2016; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
156. The Defenders: dzień Defenders; 2016; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
157. Avengers kontra X-Men. Cz. 1; 2016; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda

158. The Invincible Iron Man: początki końca; 2016; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
 159. Avengers: wojna Kree ze Skrullami; 2016; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda

D. Mucha Comics

160. New Avengers: kłamstwa i tajemnice; 2012; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
 161. New Avengers: Kolektyw; 2012; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
 162. New Avengers: wojna domowa; 2012; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
 163. Ród M; 2012; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
 164. Kick-Ass; 2013; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
 165. Kick-Ass 2; 2013; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
 166. Wojna domowa; 2013; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
 167. Kick-Ass 3; 2014; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
 168. Wolverine: Logan; 2014; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
 169. Daredevil: żółty; 2015; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
 170. Hulk: szary; 2015; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
 171. Wolverine: origin II; 2015; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
 172. Ludzie gniewu; 2016; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
 173. Jessica Jones: Alias. T.1; 2016; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
 174. Jessica Jones: Alias. T.2; 2016; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
 175. Miracleman; 2016; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda
 176. Loki; 2016; 18x27; kolor; druk kredowy, okł. twarda

E. Waneko

177. Wolverine: SNIKT!; 2016; 17x26; kolor; druk kredowy, okł. miękka

Marvel Comics on the Polish publishing market in the years 2012–2016 (non-serial publications)

Abstract

Due to the increasing number of comic books published in Poland, the author of this elaboration decided to study how many Marvel Comics picture stories in the form of non-serial publications was published on the Polish market between 2012–2016. The work also focuses on the issue of the quality of the published works (format, print, binding) and attempts to establish the reasons why the Marvel Comics titles came to Poland. The study starts with the creation of the preliminary version of the list of Marvel Comics stories published on our market, which was being updated as they developed. The number of publications was counted in-ter alia based on the list of comics published in Poland, available at the Aleja Komiksu Internet website, which is being updated constantly, in contrast with the National Bibliography, which is only being updated once the National Library receives the required copies from the publishers. The resources of libraries and the author's own resources comprised the source of the study. It was established that in the years 2012–2016 there appeared 177 positions in total, published by Albatros, Egmont Publishing, Hachette Polska, Mucha Comics, Albatros and Waneko. Hard cover is the dominating one, with only 39 positions in 177 published with soft cover. The most popular format was 18 x 27 cm – 138 positions. The remaining 39 comics

were printed in the slightly smaller format of 17 x 26 cm. the reasons why the publishers decide to issue Marvel Comics stories are the popularity of the films and TV series based on them and the desire to compete with other companies publishing the picture stories of the American potentate.otentata.

Keywords: Marvel Comics, American comics, publishing movement

Marcin Chudoba
Institute of Information Sciences
Pedagogical University of Cracow